

Σώτη Τριανταφύλλου

Τη στιγμή του θανάτου μου θα είμαι ο καλύτερός μου εαυτός

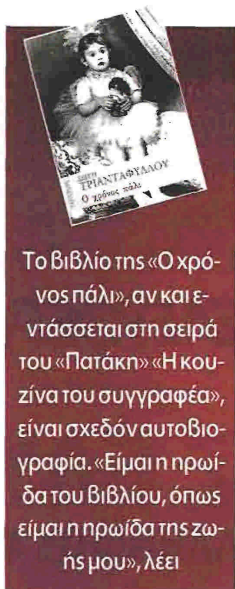
Του ΒΑΣΙΛΗ Κ. ΚΑΛΑΜΑΡΑ

Η συγγραφέας Σώτη Τριανταφύλλου στα 52 της χρόνια αποπειράται να αυτοβιογραφηθεί. Το βιβλίο της «Ο χρόνος πάλι» (στη σειρά: «Η κουζίνα του συγγραφέα», σε επιμέλεια Μ. Φάις, «Πατάκης») το θέλει ένα παιχνίδι αυτοβιογραφίας, στο οποίο η μυθολογία συγχέεται με την πραγματικότητα. Δεν παρακολουθεί συστηματικά τη ζωή της, καθώς προτιμά τα θραύσματα κοινωνικής ιστορίας, λογοτεχνικής κριτικής ή ταξιδιωτικής πεζογραφίας. Ορισμένα από τα θέματά της: η συγγραφή, η μεγαλούπολη, ο έρωτας, η ταχύτητα, αλλά και το πάθος... για τις ηγαντιές πατάτες. Και θέτει πολλά ερωτήματα: για την ποίηση, την πολιτική, τη φιλία, την αγάπη, την απώλεια, την αρρώστια, το θάνατο.

Πόσα προσωπικά στοιχεία αποκρύβονται και πόσα φανερώνονται στην αυτοβιογραφία σας; Και κάτι ακόμη: πόση μυθολογία χωράει και πόση πραγματική πραγματικότητα;

«Οποιοι ξεφυλλίσουν αυτό το βιβλίο με στόχο π.χ. το κουτομπολιό θα απογοητευτεί. Πρόκειται για την περιγραφή μιας πορείας μέσα στα γράμματα, όχι για μια ερωτική αυτοβιογραφία ή για μια αποκάλυψη σκοτεινών μυστικών. Επίσης, είναι γραμμένο σαν μυθιστόρημα. Είμαι, τρόπον τινά, η ηρωίδα του βιβλίου, όπως είμαι η ηρωίδα της ζωής μου».

Δεν προσπαθείτε να ωραιοποιήσετε την παιδική και την εφηβική σας ηλικία, τα χρόνια της διαμόρφωσής σας. Γιατί όμως είστε τόσο σκληρή μ' αυτή την περίοδο της ζωής σας; Γιατί δεν προσπαθήσατε να την ωραιοποιήσετε με την απόσταση που δίνει ο χρόνος και να την ξεχάσετε; Η συ-

Το βιβλίο της «Ο χρόνος πάλι», αν και εντάσσεται στη σειρά του «Πατάκης» «Η κουζίνα του συγγραφέα», είναι σχεδόν αυτοβιογραφία. «Είμαι η ηρωίδα του βιβλίου, όπως είμαι η ηρωίδα της ζωής μου», λέει

νειδιτή αμνησία δεν είναι μια μορφή λύτρωσης;

«Η αμνησία ταιριάζει στους δειλούς. Μπορεί κανείς να με χαρακτηρίσει οτιδήποτε, αλλά δεν μπορεί να με χαρακτηρίσει δειλή. Βλέπω τη ζωή μου με καθαρό μυαλό και νιώθω πάρα πολύ τυχερή: δεν υπάρχει καμία ανάγκη ωραιοποίησης. Εξάλλου, όπως γράφω, πέρασα τα πιο υπέροχα παιδικά χρόνια, σε μια προνομιούχα οικογένεια, σε μια από τις πιο ζωντανές και παλλόμενες αθηναϊκές συνοικίες. Δεν χρειάζομαι καμία λύτρωση, βρίσκομαι σε πλήρη ισορροπία σχετικά με όσα συνέβησαν και συμβαίνουν».

Οι εμπειρίες σε σε ποιο βαθμό καθόρισαν την επιλογή σας να γίνετε κατ' επάγγελμα συγγραφέας, αφήνοντας πίσω όλες τις άλλες φιλοδοξίες;

«Η συγγραφή ήταν αποτέλεσμα επιθυμίας, κλίσης και

τύχης. Κυρίως, ήταν αποτέλεσμα της έλλειψης αυτοπεποίθησης: δεν ξέρω πόσο θα τα κατάφερα στη Φυσική... Όπως σημειώνω στο βιβλίο, ήθελα να γίνω φυσικός... με ενδιέφερε η μηχανική. Αλλά, πράγματι, είχα πολλές παράλληλες φιλοδοξίες: γι' αυτό πάω να σκάσω, επειδή ζούμε μονάχα μία ζωή και όχι τρεις-τέσσερις... επειδή δεν έχουμε ποικίλες ευκαιρίες».

Το γεγονός ότι ξεχωρίσατε από τη γενιά σας, ότι τα βιβλία σας διαβάστηκαν και πέρασαν από χέρι σε χέρι, σας άλλαξε, σας αλλοίωσε, σας λοξοδρόμησε;

«Ζω τη ζωή μου μέσα στην αγάπη και τη φιλία. Αν τα βιβλία αποτύχουν, θα ασχοληθώ με κάτι άλλο. Δεν σκέφτομαι το αν «ξεχώρισα»... Απλώς, πάντα, προσπαθούσα να κάνω ό,τι έκανα με τον καλύτερο δυνατό τρόπο. Θα συνεχίσω περίπου έτσι. Το στιγμή του θανάτου μου

θα είμαι ο καλύτερός μου εαυτός».

Η σχέση που έχετε με την ελληνική λογοτεχνία, είναι σχέση απόρριψης. Αντιθέτως, ομνύετε στους μεγάλους ξένους του εικοστού αιώνα, οι οποίοι μίλησαν για τη μεγάλη πόλη, για τη μαζικοποίηση και την κατανάλωση. Πώς λοιπόν τίθεται το θέμα της ταυτότητάς σας, ως γυναίκας και συγγραφέως, στις δύο πρώτες δεκαετίες του εικοστού πρώτου αιώνα;

«Είμαι άνθρωπος του 21ου αιώνα και κοιτάζω τον κόσμο με περιοριστικό βλέμμα. Η σύγχρονη Ελλάδα είναι μια θλιβερή επαρχία, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι δεν υπάρχουν καλοί συγγραφείς. Γενικά μιλώντας, η νεοελληνική παράδοση είναι ακόμη φτωχή. Όσο για την ταυτότητά μου, είναι πολλαπλή και σχετίζεται με τις γλώσσες στις οποίες σκέφτομαι: θα ήταν ωραίο να μην υπήρχαν σύνορα και να ξά-

πλωνα φαρδιά πλατιά σε όλη τη Γη. Οι «μελοι ξένοι» δεν είναι «ξένοι»: είναι εκείνοι που προστάτησαν από τον ελληνικό σκοτασμό. Από το σκοταδισμό με έσωσαν τα βιβλία και δυο-τρία άλλα πραγματάκια: το ροκ, ο εθασος χαρακτήρας μου, η αγάπη για την ελληνική γλώσσα και την αρχαιότητα. Η ελληνική αρχαιότητα με συγκρατεί σε τούτη εδώ τ'ρα... με παρηγορεί για την ξεφτίλα μέσα στην οποία ζούμε».

Από την τρέχουσα ελληνική λογοτεχνική βλιοπαγωγή, με ποιους ή με ποιες αισθάσθε αλληλεγγύη, λόγω θέματος και μαπιάς;

«Με όλους αισθάνομαι αλληλεγγύη, δεν μαι άνθρωπος μισαλλόδοξος. Ο καθένας έχει κάτι να πει και όλοι μας διαφέρουμε μετμας. Χαίρομαι όταν ανακαλύπτω καινούργους Έλληνες συγγραφείς και, αντιθέτως

αυτό που παρατηρήσατε προηγουμένως, δεν είμαι καθόλου απορριπτική. Οι συγγραφείς φίλοι μου μπορούν να σας το βεβαιώσουν, αν και δεν υπάρχει καμιά ανάγκη να βεβαιωθεί τίποτα».

Υπάρχουν θέματα για τα οποία θα θέλατε να γράψετε, αλλά δεν "έφταναν" οι δυνάμεις σας και τα παρατήσατε; Μπορείτε να μου μιλήσετε για τη δύναμη που πρέπει να έχει ο συγγραφέας μπροστά στο ανολοκλήρωτο έργο;

«Δεν αφήνω τίποτα ανολοκλήρωτο. Είμαι φύτουλας. Εργάζομαι κάθε μέρα, όλη μέρα, Κυριακές και εορτές».

Ποια βιβλία «ζηλέψατε» και θα θέλατε να έχετε γράψει; Έχετε σκεφτεί να γράψετε ένα sequel ενός αγαπημένου σας βιβλίου;

«Υπάρχουν συγγραφείς για τους οποίους σκέφτομαι: "Δεν θα του μοιάσω ποτέ ούτε στο μικρό του δακτυλάκι...". Κεντροευρωπαίοι (σαν τον Τόμας Μπέρνχαρντ), Σκανδιναβοί... Όσο για τα sequel, όχι... όχι... έχω υπερβολικό αριθμό βιβλίων στο κεφάλι μου για να μπού στο παιχνίδι των sequels... Εν τω μεταξύ, στα περισσότερα βιβλία που θαυμάζω οι ήρωες πεθαίνουν στο τέλος! Δεν γίνεται να γραφεί sequel...».

Αν σας ζητούσαν να γράψετε ένα σενάριο για τον κινηματογράφο, θα θέλατε να μας περιγράψετε σε λίγες γραμμές την ιστορία που θα επιλέγατε;

«Δεν ξέρω να γράφω σενάρια, ξέρω μόνο να τα διαβάζω. Ωστόσο, το μυθιστόρημα "Φτωχική Μάργκο" ίσως να μπορούσα να το μετατρέψω σε σενάριο. Αλλά δεν είμαι σεναριογράφος... ο καθένας έχει μία ειδικότητα, έστω δύο, τρεις... ας μην καταπιανόμαστε με πολλά».

Πότε αισθάνεσθε τη μεγαλύτερη ενόχληση και πότε τη μεγαλύτερη ευχαρίστηση;

«Κάθε πρωί είναι μια καινούργια λαμπρή μέρα όταν έχω την υγεία μου. Σηκώνομαι και μυρίζω τον καφέ... Τι με ενοχλεί: η αδιακρισία, η έλλειψη αγωγής, η μικροπρέπεια, η μικροψυχία... ο επαρχιωτισμός... ο φανατισμός, η απλοϊκή σκέψη».

Με ποιες πολιτικές πράξεις συμφωνείτε και με ποιες πολιτικές πρακτικές διαφωνείτε;

«Είναι πολύ γενική ερώτηση και θα μπορούσε να έχει απάντηση 1.000 σελίδων! Εν συντομία, είμαι κατά της βίας, πιστεύω ότι η βία είναι ηθικό έγκλημα. Γράψαμε μαζί με τον Ηλία Ιωακείμoglou ένα βιβλίο πάνω σ' αυτό: "Αριστερή τρομοκρατία, δημοκρατία και κράτος"... όχι ότι το διάβασε κανείς... το γράψαμε πάντως».

Την επίθεση που δεχθήκατε στο «Φλοράλ» από αντεξουσιαστές πώς θα τη σχολιάζατε; Νεότερη είχατε μπει στον πειρασμό μιας ανάλογης πράξης;

«Όπως είπα, είμαι εναντίον της βίας. Όχι ότι κινδυνεύει κανείς από τα αβγά... Αλλά είμαι ξένη σε τέτοιες εκδηλώσεις: ποτέ δεν ήμουν άνθρωπος του δρόμου, των διαδηλώσεων, των συνθημάτων κ.τ.λ. Υπήρξα αυτό που είμαι: άνθρωπος των βιβλίων».

Δεν έχετε γίνει μητέρα. Αλήθεια, σας λείπουν τα παιδιά;

«Καθόλου. Ποτέ δεν ήθελα να κάνω οικογένεια ή κάτι τέτοιο».

γά-
του
δι-
λία
...τί-
λη-
ική
...ώ-
...ην

βι-
νε-

εί-
κει
ιξύ
γι-
με